

**SPRAWOZDANIE Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH PRZY
OŁTARZU GŁÓWNYM Z KOŚCIOŁA P.W. ŚW JADWIGI
W PĘPOWIE**

Ołtarz widok ogólny

Odkrywka stratygraficzna na gzymsie cokołu

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biaława olejna
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Warstwa czarno błękitna emulsyjna(?)
5. Warstwa czarno błękitna emulsyjna(?)
6. Warstwa szaro- błękitna (emulsyjna)
7. Podłoże drewniane

Odkrywka w partii predelli

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwa szarawa emulsyjna(?)
4. Warstwa szaro liliowa emulsyjna (?)
5. Warstwa biała – grunt
6. Warstwa czerwona – marmoryzacja
7. Drewno

Odkrywka w partii cokołu

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biała olejna
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Warstwa szaro zielona emulsyjna(?)
5. Warstwa błękitna emulsyjna (?)
6. Drewno

Odkrywka w partii gzymsu cokołu

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwa szaro zielona emulsyjna(?)
4. Warstwa błękitna emulsyjna (?) – oryginalna polichromia
5. Drewno

Odkrywka wykonana w partii cokołu

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwa błękitno- zielona
4. Warstwa szaro błękitna – oryginalna polichromia

Odkrywka wykonana w partii predelli (poziom tabernakulum)

1. Warstwy białe olejne
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwy zielonkawo błękitna i szaro błękitna – takie jak w partii cokołowej
4. Warstwa biała – zaprawa
5. Warstwa marmoryzacji czerwono- pomarańczowa – oryginalna polichromia

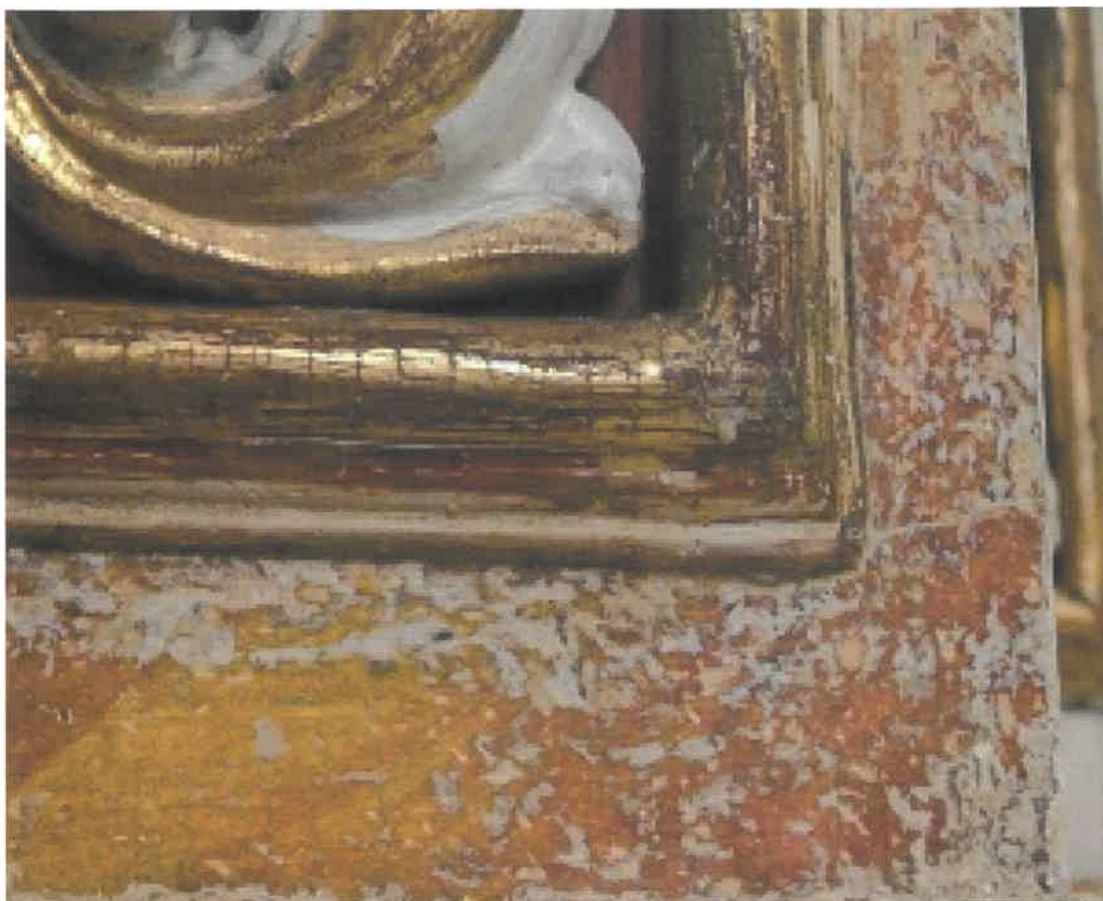
Odkrywka wykonana w partii predelli

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biaława olejna
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Warstwa zielonkavo- błękitna
5. Warstwa szarawo- błękitna (jak na cokole)
6. Warstwa marmoryzacji czerwono – pomarańczowa

Odkrywka wykonana w partii predelli

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwa zielonkawo- błękitna
4. Warstwa szarawo- błękitna (jak na cokole)
5. Warstwa marmoryzacji czerwono – pomarańczowa

Odkrywka wykonana na cokole pod małą kolumną w partii predelli – widoczna oryginalna czerwono-pomarańczowa polichromia

Odkrywka wykonana na gzymsie w partii predelli nad kolumnienką

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
3. Warstwa oryginalnej marmoryzacji czerwono- pomarańczowa
4. Drewno

Odkrywka wykonana na rozglifieniu obramienia obrazu w retabulum

1. Warstwa czerwona (współczesna)
2. Warstwa biała olejna (?)
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Warstwa fioletowa
5. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
6. Warstwa czarna nałożona bezpośrednio na drewno – oryginalna polichromia

Odkrywka wykonana w partii gzymsu retabulum pod kolumną

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biało- kremowa olejna(?)
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Drewno

Odkrywka wykonana w złożonej partii pionowej dekoracji trzonu kolumny retabulum

1. Warstwa złocenia (szlagmetal)
2. Warstwa biała – rodzaj zaprawy
3. Warstwa czarna – oryginalna polichromia (?)

Odkrywka wykonana w partii trzonu kolumny retabulum

1. Warstwa werniksów i marmoryzacji
2. Warstwa zetlałych czerni
3. Warstwa biała (kity)

Odkrywka wykonana w partii cokołu pod kolumną

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biało kremowa olejna (?)
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Drewno

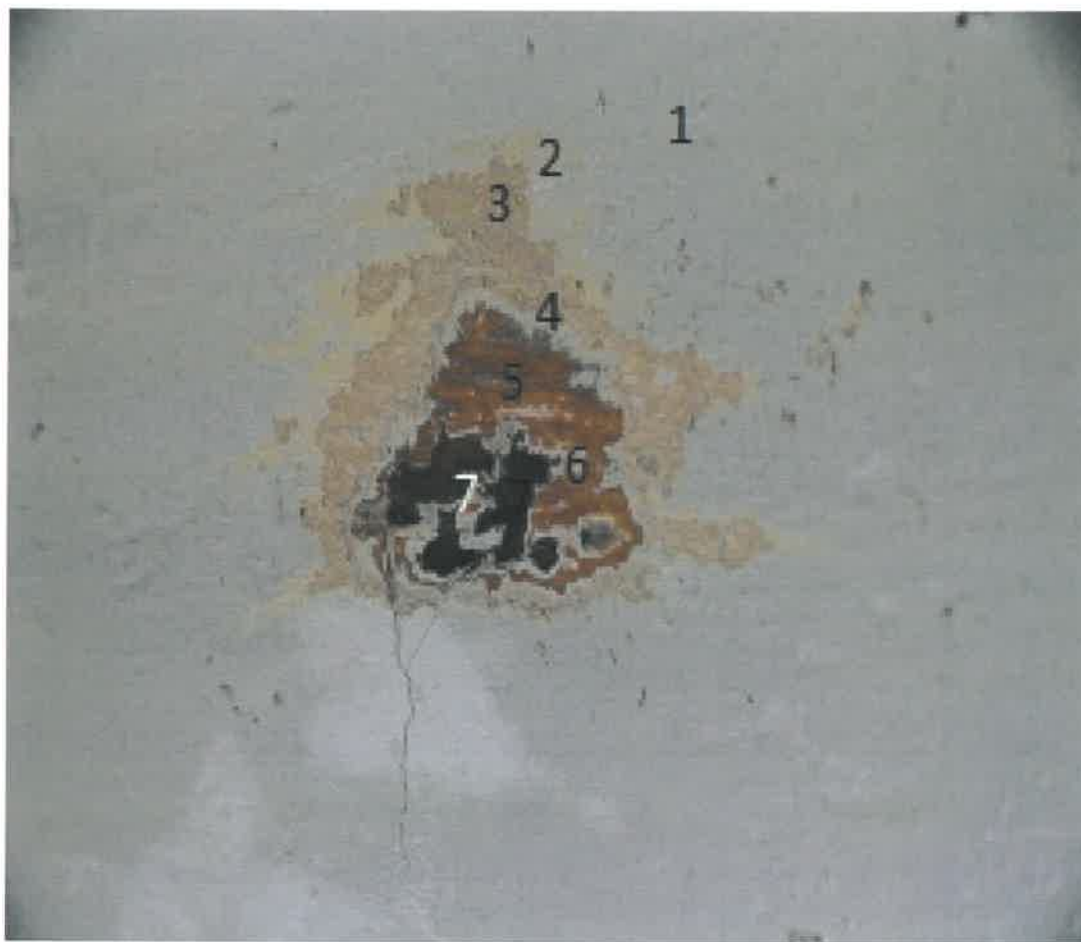

Cokół pod kolumną retabulum – widoczna powierzchnia czarnej polichromii i zachodzące na nią kity

Odkrywka wykonana w czerwonej partii zwierńczenia

1. Warstwa czerwona
2. Warstwa biała olejna
3. Warstwa kremowa
4. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
5. Drewno

Odkrywka wykonana w białej partii gzymsu koronującego retabulum

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biało- kremowa
3. Warstwa żółtawa – rodzaj zaprawy
4. Warstwa biała
5. Warstwa czerwona
6. Warstwa biała
7. Warstwa czarna- najprawdopodobniej oryginalna polichromia

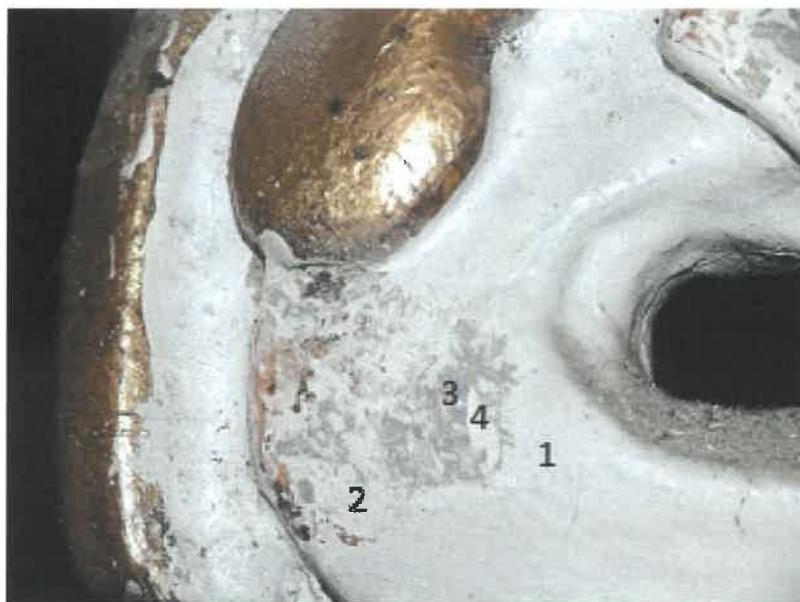
Odkrywka wykonana na dekoracji snycerskiej zwieńczenie tabernakulum

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa gruntu

Odkrywka wykonana na dekoracji snycerskiej partii predelli

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa gruntu

Odkrywka wykonana na uszaku

1. Warstwa biała olejna
2. Warstwa biało kremowa
3. Warstwa szaro błękitna
4. Warstwa gruntu

Odkrywka wykonana na uszaku

1. Warstwa biała olejna

2. Warstwa różowo pomarańczowa (rozmażany pulment?)
3. Warstwa gruntu
4. Warstwa szaro- błękitna
5. Warstwa gruntu.

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Ołtarz główny z kościoła św. Jadwigi z Pępowa nie jest jednorodnym dziełem. Z przeprowadzonych badań wynika, iż przechodził różne fazy przeróbek i przemalowań.

Partia cokołowa z drzwiami prowadzącymi do obejścia za ołtarzem są elementami najnowszymi. Układ warstw wtórnych jest w miarę jednorodny na całym tym elemencie (warstwy białe, biało -kremowe, warstwa zaprawy oraz warstwy błękitów zalegające bezpośrednio na drewnie). Pierwotnym rozwiązaniem kolorystycznym dla tego elementu była polichromia w odcieniach szaro błękitnych. W takiej kolorystyce była również rozwiązana przez pewien czas partia predelli wraz z tabernakulum.

Partia predelli wraz z tabernakulum jest elementem starszym. Pod warstwami w takim układzie jak na cokole elemencie (warstwy białe, biało -kremowe, warstwa zaprawy oraz warstwy błękitów) znajduje się warstwa marmoryzacji w przepięknych kolorach czerwieni i pomarańczów. Wydaje się to być bardzo piękne zestawienie kolorystyczne (kojarzące się z określeniem „płomieniste”). Ułożone jest w smugi od ciepłych ugrów poprzez odcienie niemalże cynobrowe aż do ciemnych czerwieni (jakby nawet z nutą kraplaku).

Partia retabulum ze zwieńczeniem jest dużo trudniejsza do jednoznacznej interpretacji. Wygląda na to, że jest to najstarsza część ołtarza. W partiach kolumn dźwigających belkowanie i cokołów na których są posadowione, układ warstw malarskich jest zaburzony. Na cokołach w jasnych elementach są jedynie warstwy jasne najpóźniejsze, natomiast partie czerni posiadają jedynie warstwę czarną i werniksy z marmoryzacją. Podobnie na ciemnych trzonach kolumn. Ponadto dekoracje snycerskie zdobiące kolumny nie wyglądają na dedykowane tam pierwotnie. Raczej swoją formą przypominają wtórnie użyte elementy lambrekinu(?). Powierzchnia kolumn i cokołów pokryta czarną farbą jest bardzo nierówna i wygląda na to, że były z niej usuwane warstwy. Istnieje podejrzenie, że warstwa malarska na kolumnadzie nie jest oryginalna ale mogła być powtórzeniem pierwotnej kolorystyki.

Natomiast rozglifienie w ramie obrazu posiada układ warstw sugerujący oryginalną warstwę czarną zalegającą na drewnie. Podobny układ znajduje się w odkrywce wykonanej na belkowaniu. Pozwala to zakładać, iż retabulum pierwotnie było czarne.

Dekoracje snycerskie zostały w trakcie poprzednich konserwacji wtórnie pokryte warstwami gruntów. Obecne złocenia (te wykonane złotem na pulmentach i oczywiście te wykonane szlagmetalem) nie są najprawdopodobniej złoceniami oryginalnymi. Nie znaleziono warstw barwnych ani warstw metalu. Autorka opracowania uważa, że w obecnie białych elementach musiały się znajdować złocenia lub srebrzenia. Nigdy bowiem nie spotkała się z eksponowaniem warstw gruntów. Zachowane pierwotne złocenia znajdują się najprawdopodobniej w dekoracjach floralnych środkowej partii belkowania.

Z oględzin wynika również, że w trakcie poprzednich konserwacji ołtarz był poddawany dezynsekcji jak również impregnacji. Jednak niektóre elementy (prawa strona retabulum) noszą już znamiona żerowania larw ksylofagów.

Należy zatem konstrukcję ołtarza poddać profilaktycznej dezynsekcji (i konieczne będą iniekcje w nawiertach).

Impregnacji lub wymianie trzeba będzie poddać gzymsy i inne elementy, które nie zostały wzmocnione w trakcie poprzednich konserwacji.

Trzeba również usunąć niefachowe wzmocnienia wykonane z oflisów i zamienić je na wykonane fachowo z odpowiednio przygotowanego drewna.

Należałoby też wykonać w miarę możliwości podesty z tyłu ołtarza umożliwiające dostęp techniczny do odwrocia obrazu oraz wykonać drobną przeróbkę skrzyni, w której umieszczony jest obraz z retabulum (umożliwiającą otwarcie i monitoring odwrocia obiektu – zmienić mocowanie tyłu deskowania skrzyni – wprowadzenie szpong i montaż tak jak płycin?)

Ocena stanu zachowania odwrocia obrazu olejnego na płótnie pędzla B.Strobla przedstawiającego Koronację i wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny.

W trakcie przeprowadzonych oględzin (głównie jednak od strony lica obiektu poprzez dziury w obrazie) stwierdzono, że obraz był zdublowany. Do dublażu użyto płótna lnianego o splocie i gramaturze bardzo zbliżonych do oryginalnego płótna. Jako lepiszcza prawdopodobnie użyto masy woskowo żywicznej. Obecnie oba podobrazia płócienne są bardzo kruche i zetlałe. Konieczna wydaje się wymiana płótna dublażowego oraz impregnacja oryginalnego płótna.